

Pohjois-Karjalan

TALOUSKATSAUS

1 • 2011 toukokuu

- Muovituotteiden valmistus
- Metalliteollisuus
- Puun sahaus
- Puutavaran valmistus
- Kivituotteiden valmistus
- Kauppa
- Rakentaminen
- Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- Elintarviketeollisuus
- Yksityiset terveys- ja sosiaalipalvelut
- Televiestintä, ohjelmistot ja tietopalvelut
- Hallinto- ja tukipalvelut
- Kuljetus ja varastointi

Hurja nousu kiri eroa Suomen tasoon kiinni

Edessäsi on järjestyksessään seitsemästoista Pohjois-Karjalan talouskatsaus. Se on kasvukehityksen suhteen historiansa myönteisintä luettavaa.

Maakunta nousi vuonna 2010 taantumasta reilusti nopeammin kuin Suomi keskimäärin. Koko maan liikevaihto oli noin 12 prosentin nousussa, kun Pohjois-Karjalassa päästiin yli 18 prosenttiin. Liikevaihdon kehitys oli myönteisintä metsäsektorilla ja metalliteollisuudessa.

Lähes kaikilla toimialoilla liikevaihdon kehitys eteni myönteisesti. Esimerkiksi tax free -kauppa lisääntyi merkittävästi. Palveluissa ja kaupassa liikevaihdot kasvoivat lähes 8 prosenttia, rakentamisessakin 9 prosenttia.

Vuoden 2010 merkittävin kasvulukemiin vaikuttaa vastinvuoden 2009 yleisloudellisesta taantumasta johtuva liikevaihdon alhainen taso. Sekin huomioiden Pohjois-Karjalan kehitys on ollut erittäin myönteistä. Saman puolesta puhuvat niin työllisyyden paraneminen kuin muuttovoittokin.

Viennin arvo nousi vuonna 2010 Pohjois-Karjalassa 36,9 prosenttia, kun koko maan tasolla kasvua oli 12,5 prosenttia. Myönteistä on myös negatiivisen henkilöstömäärän suunnan kääntyminen positiiviseksi.

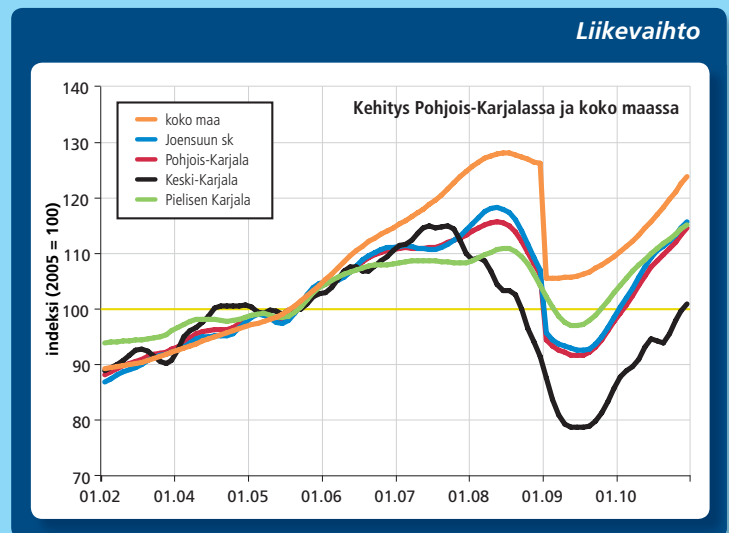
Vielä vuoden 2010 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana henkilöstömäärä laski edellisvuoden tasosta. Loppuvuonna kehitys kääntyi 2,3 prosenttia positiiviseksi, kun lähes kaikilla toimialoilla päästiin myönteisiin kasvulukemiin.

Luvut osoittavat, että monet yritykset onnistuivat valmistautumaan nousuun edellisiä taantumia paremmin. Pohjois-Karjalalla onkin edellytykset edelleen kiritä valtakunnan tasoa kiinni ja lupaavalta näyttää.

Maakunnan ensimmäinen talouskatsausjulkaisu näki päivänvalon Kolilla toukokuussa 2003. Kevään 2011 julkaisu on viimeinen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ennakoitihankkeen toteuttama.

Ennakointityö ei kuitenkaan pääty tähän, vaan se jatkuu maakunnan tasolla mm. tänä vuonna käynnistyvässä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton vetämässä ennakoitihankkeessa.

Liikevaihto

On aika kiittää kaikkia vuosien varrella julkaisun tekemiseen osallistuneita henkilöitä ja tahoja. Ponnistelua elinvoimaisuuden eteen kannattaa jatkaa!

Talouskatsaus työryhmän puolesta,

Ritva Saarelainen

Johtaja, Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Elinkeinot, työllisyys, osaaminen ja kulttuuri -vastualue

Nyt on aika iloita:

Pohjois-Karjala oli talouden kasvun kärkimaakuntia vuonna 2010

Vuoden 2010 loppupuoliskon aluetalousluvut ovat erittäin myönteistä luettavaa ja saavat epäileväisimmätkin uskomaan Pohjois-Karjalan vahvaan talouskasvuun. Kun edellisen laman jäljiltä 1990-luvun puolivälissä maakunta lähti talouskasvuun vasta 2-3 vuotta koko maata jäljessä, niin nyt kasvu käynnistyi aikaisemmin ja koko maata selvästi vahvempana.

Vuoden 2010 loppupuoliskon kaikkien toimialojen liikevaihtojen kasvu oli 18,4 % verrattuna vastaavaan aikaan edellisenä vuonna, kun koko maassa jouduttiin tyytymään 12 %:n kasvuun. Näin ollen koko vuosi 2010 oli Pohjois-Karjalassa selvästi kasvultaan koko maata parempi.

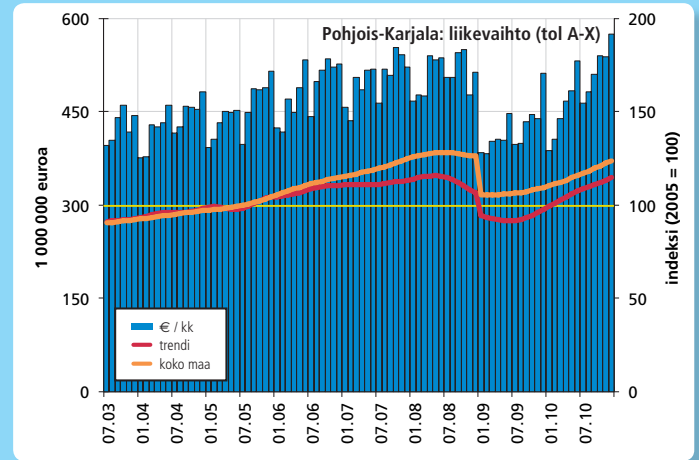
Keskeisenä tekijänä oli maakunnan teollisuuden vahva kasvu liikevaihdossa, mikä näkyi myös teollisissa työpaikoissa. Vuonna 2010 teollisuuden työpaikamäärä kasvoi pari prosenttia, kun edellinen nousu oli vuodelta 2005. Vuoden 2010 lopussa maakunnassa oli maakuntaliiton rekisterin mukaan 11 624 teollista työpaikkaa.

Veturina teollisuuden liikevaihdon kasvulle olivat metsäsektori sekä erityisesti maakunnan vahvuus metalliteollisuus, millä tosin on selvä kytkentä metsäteollisuuteen mm. koneiden välityksellä. Myös muilla toimialoilla kasvu oli myönteistä, mm. palveluissa ja kaupassa liikevaihdot kasvoivat lähes 8 %, rakentamisessa 9 %.

Alueellisesti teollisuuden liikevaihtojen nousu näkyi kaikissa seutukunnissa, korkeimpana kuitenkin Joensuun seutukunta.

Hyvän talouskasvun myötä myös maakunnan vaikea työttömyystilanne koheni vuonna 2010 koko maata selvästi paremmin. Maakunnassa työttömien määrä aleni 10 %, kun vastaavasti koko maan tasolla vielä työttömien määrä niukasti nousi vuoteen 2009 verrattuna. Työttömyysasteella mitattuna ero koko maahan supistui noin 2 %-yksikköä, vuoden 2010 työttömyysaste oli maakunnassa 14,3 ja koko maassa 10. Maakunnittain tarkasteltuna työttömien määrä aleni suhteellisesti enemmän kuin missään muualla.

Liikevaihto

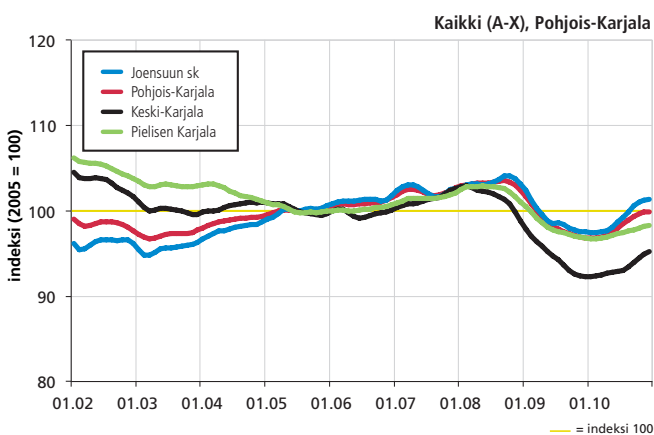

— = indeksi 100

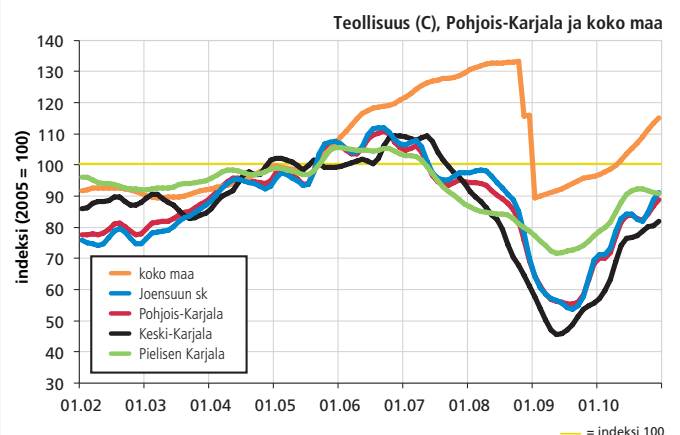
Hyvä aluekehitysvuosi näkyi myös Pohjois-Karjalan väestökehityksessä: muuttolieki oli positiivinen. Vuoden 2010 lopun väestömäärä oli 165.866 asukasta, missä vähennystä oli vain vajaa sata luonnollisen väestökehityksen miinuksen johdosta. Pohjois-Karjalan maakunta oli ainoa muuttovoittomaakunta koko Itä- ja Pohjois-Suomi huomioiden.

Seppo Tiainen
Kuntakehityspäällikkö
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Henkilöstö

Vienti

Nousee

Kuuaa muutosta ajalta 7.-12./2010 edellisen vuoden vastaavan ajankohdan lukuihin.

Ennallaan

Laskee

Indeksi 100 on vuosi 2005. Vuoden 2010 tiedot tarkentuvat vuoden 2011 loppuun asti. Henkilöstömäärä = yrityksissä tehdyt henkilötyövuodet eli ns. kokopäivätyölliset työntekijät. Ei sisällä alkutuotantoa ja julkista sektoria.

Toimialanumerointi on Tilastokeskuksen TOL-luokituksen mukainen. Tilastokeskuksen suhdannetiedoissa Perlos luetaan sähkötekniikan tuotteiden valmistukseen.

Mitä kuuluu maakunnan matkailualalle?

Pohjois-Karjalassa, luonnonkauniissa ja iloisten ihmisten täyttämässä maakunnassa, on paljon matkailupalveluita, nähtävää ja koettavaa. Mitä matkailulle tänään kuuluu? Sen kertovat alan yritykset eri puolilta maakuntaa.

Herranniemen Kestikievarista pääsee joustavasti vaikka Ruunalle kokeilemaan koskimelontaa.

Matkailun merkitys Pohjois-Karjalan liiketoiminnassa on jatkuvasti kasvanut. Alueen matkailu on vahvasti luonto- ja elämysmatkailupalvotteista. Puhdas ja perinteinen ruoka on yksi alueen valttikortteja. Uutta tarjontaa on nousemassa hyvinvointialalla.

Pääosin matkailijat ovat kotimaisia, mutta ulkomaiset, ja etenkin venäläiset, kasvattavat jatkuvasti osuuttaan. Vuonna 2010 yöpymisiä Pohjois-Karjalassa oli peräti 405 718.

Kiteellä matkailijoita rajan takaa

Kiteellinen Matkailukeskus Pajarinhovi uskoo vahvasti matkailun jatkossakin kasvavan. Pajarinhovin yhteyteen huhtikuussa 2010 valmistunut Suomen uusin vesipuisto Aquapark on saanut hyvän vastaanoton niin paikallisilta käyttäjiltä kuin matkailijoiltakin.

– Matkailun näkymät ovat erittäin hyvät. Kävijämäärät kasvavat koko ajan niin suomalaisten kuin ulkomaalaisten, ja varsinkin venäläisten matkailijoiden osalta. Olemme lisänneet markkinointia sekä Suomessa että rajan takana. Myös uusi Aquapark kiinnostaa ihmisiä. Matkailijat hakevat meiltä monipuolisia palveluja ja tarjoammekin jokaiselle jotakin, kertoo Pajarinhovin matkailukeskuksen johtaja Kalle Keskimäki.

Pajarinhovin yhteydessä on myös Suomen neljänneksi suurin eläinpuisto Kitee Zoo.

Kattavan matkailukokonaisuuden täydentää Finlands Hotels -ketjuun kuuluva hotelli, mökit sekä ravintola. Viihdettä tarjoaa suurtanssipaviljonki live-artistineen.

Rääkkylässä puhdas luonto ja ruoka valttikortteina

– Matkailijamäärät ovat kasvaneet meillä koko ajan pikkuhiljaa. Ennen matkailijat halusivat aina luksusta, nyt vähempikin tuntuu riittävän. Ekologinen matkailu on selvästi lisääntymässä. Meidän valtteinamme ovat idyllinen, luonnon kaunis paikka, hyvä lähiruoka ja hiljaisuus. Luontaisohjelmat kruunaavat kokonaisuuden, kertoo yrittäjä Riitta Soininen Koivuniemestä, Rääkkylästä.

Koivuniemen palvelut täyttävät Green Tourism of Finland –tuotemerkin kriteerit.

Valtimolla tunnustusta toimialan kehittämisestä

Valtimolainen majatalo Puukarin Pysäkki valittiin maaliskuussa maaseutumatkailun vuoden 2011 Kellokkaaksi. Yrittäjät Anita ja Heikki Ovaskainen ovat onnellisia tunnustuksesta, jonka he saivat pitkäaikaisesta ja uutterasta työstä toimialan kehittämiseksi ja arvostuksen lisäämiseksi. Puukarin Pysäkillä tehdään vuoden vaihteessa sukupolvenvaihdos. Jatkaajaksi löytyi talon oma tytär.

– Jatkan innolla majataloperinnettä. Matkailijat ja ohikulkijat tulevat meille ni-

menomaan puhtaan ja lisääineettoman karjalaisen ruuan takia. Se on meidän erikoisosaamista ja sille on tilausta, kertoo tuleva emäntä Anni Ovaskainen.

Lieksaan palataan yhä uudelleen

Kestikievari Herranniemi sijaitsee itärajan ja Kolin välissä, josta matkailijoiden on helppo tutustua lähikohteisiin esimerkiksi; Paateriin, Ruunaaseen, Koliin, Pieliseen ja Patvinsuohon. Kestikievari Herranniemessä on toimintaa jo neljännessä sukupolvessa.

– Ennakkovarausten perusteella odotukset ensi kesän matkailua ajatellen ovat kovat. Noin 80 prosenttia yöpyjistämme on suomalaisia. Meillä on myös 50-60-vuotiaita vakioikäviä sekä toisen polven matkailijoita. Matkailijat palaavat usein samaan paikkaan takaisin. Koko Vuonislahden kylällä on lämminhenkinen tunnelma, joka viehättää matkailijoita, tietää yrittäjä Tapio Nevalainen Kestikievari Herranniemestä.

Ilomantsissa viivytään pidempään

Möhkön kylä Ilomantsissa on mukana valtakunnallisessa Teemapohjaisen kylämatkailun kehittäminen -ohjelmassa. Möhkön Rajakartanossa ollaan tyytyväisiä ohjelman antiin.

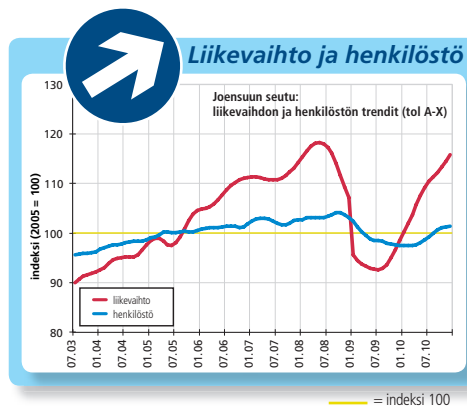
– Saimme ohjelman kautta lisää näkyvyyttä. Se oli hieno juttu. Kävijöitä on ollut paljon muun muassa Länsi- ja Etelä-Suomesta ja matkailijoiden viipymisajat ovat pidentyneet. Meillä käy myös kesäteatteri, kalastus- ja marjastusmatkailijoita. Luonto on tärkeä osa matkailua Pohjois-Karjalassa, kertoo yrittäjä Elvi Lemmetyinen Möhkön Rajakartanosta.

Kontiolahteen tullaan kokemaan uutta

Pohjois-Karjalan Prikaatin kantahenkilökunnan entisellä asuinalueella sijaitseva Markku Pölösen unelmasta syntyneen SF-Filmikylän suosio on yllättänyt kaikki. Alueella on kuvauksia varten lavastettu nostalginen kylänraitti sekä kesäteatteri. Vastaavanlaista yleisölle avointa ulkoilmastudiota ei löydy mistään muualta Pohjoistamaista.

SF-Filmikylässä on kuvattu Karjalan kunnailla -televisiosarjaa. Kesäteatterissa esitetään kesällä 2011 Pölösen ohjaamaa versiota Onnen Maa -näytelmästä. Filmikylään odotetaan myös tänä suvena tuhansia matkailijoita kokemaan jotain ainitaatuista.

Joensuun seutukunta

Keski-Karjalan seutukunta

Metalliteollisuus kasvaa hurjaa vauhtia

Joensuun seudulla vuoden 2010 loppupuoliskoa hallitsi ylivoimaisilla kasvuluvuilla metalliteollisuus. Suurinta nousu oli koneiden ja laitteiden valmistuksessa, jossa liikevaihto lähes tuplaantui. Taloudellinen taantuma lienee tällä erää pääosin selätetty, sillä kaikkien toimialojen kasvu päättyi hienosti jo 19 prosentin paremmalle puolelle.

Joensuun seudulla liikevaihdon kehitys on nousuvoittoa. Jalostuksen 30 prosentin kasvu vakuuttaa ja erityisesti teollisuus kasvoi hienosti, lähes 40 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Samoin ilahduttavan vahva nousu oli koko teollisuudessa (37%). Myös rakentaminen kasvoi, joskin kasvu oli hivenen maltillisempaa ollen noin 10,4 prosenttia.

Metalliteollisuus on nyt erityisen vahvassa nousukiidossa. Lähes 53 prosentin kasvu edellisvuoden vastaavaan ajankohdan verrattuna näyttää lupaavalta. Metalliteollisuuden sisällä kasvukuningas oli ylivoimaisesti muiden koneiden ja laitteiden valmistus, sen kasvuprosentti oli lähes 90. Myös tietokoneiden ym. valmistuksessa nousu oli reipasta (32,1%). Kun vielä metallituotteiden valmistuskin ylsi yli 20 prosentin kasvuun, voi sanoa, että metalliteollisuudessa vuosi 2010 päättyi sangen suotuaisesti.

Euromääräisesti jalostuksen liikevaihdon kasvu oli lähemmäs 300 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. Teollisuuden osuus tuosta summasta oli noin 240 miljoonaa euroa eli 80 prosenttia. Metallialojen voimakas positiivinen kehitys tarkoitti Joensuun seudulle lähes 135 miljoonan euron kasvua liikevaihtoon. Myös rakentaminen vilkastui 27,5 miljoonan euron edestä. Metallin lisäksi suuri taloudellinen merkitys euroissa oli palvelualojen lähes 80 miljoonan ja Tukku- sekä vähittäiskaupan noin 55 miljoonan euron liikevaihdon kasvulla.

Prosentuaalisesti hyvässä nosteessa olivat hallinto ja tukipalvelutoiminta, koulutus sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, kuten myös terveydenhuolto ja rakentaminen. Kunkin alan kasvu oli kymmenen prosentin paremmalla puolella. Hitusen alle kymmenen prosenttiin jäivät mm. kuljetus ja varastointi sekä tukku- ja vähittäiskauppa. Myös majoitus ja ravitsemustoiminta sekä palvelualat yhteensä kipurivat lähes kymmenen prosentin nousuun.

Ainoa ala, jossa oli selkeä, melkein kuuden prosentin kutistuminen, oli muovituotteiden valmistus. Ilmiötä selittää alan riippuvuus Suomen suurista muovialan vientiyhtiöistä ja niiden hiipunut kysyntä, esimerkiksi Nokian kasvuun taittuminen. Kaikki muut alat olivat lähellä vuoden 2009 lopun kehitystä tai jonkin verran sen paremmalla puolella.

Joensuun seudun hyvinvointi tulee pitkälti menestyvistä vientiyhtiöistä. Muistettava on, että viennin vilkastuminen tuo tervettä kysyntää myös kaupan ja palvelualojen yrityksille, ja se merkitsee työvoimatarvetta. Vuoden 2010 loppupuolella työpaikkojen lisäys oli 2,6 %. Se tarkoittaa reilua tuhatta työpaikkaa.

Kaiken kaikkiaan vuoden 2010 loppupuolisko oli hyvin positiivinen Joensuun seudulle. Mikäli samanlainen kasvuvire jatkuu myös tämän vuoden, saavutamme muun maan kehityksen reippain askelin. Näitä ilouksia on mukava kertoa eteenpäin.

Pekka Nuutinen, toimitusjohtaja, JOSEK Oy

Notkosta nousu nopeasti

Yritysten liikevaihdot jatkavat kasvuaan Keski-Karjalassa, sillä kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2010 lähes 17 prosenttia suurempi kuin taantumavuonna 2009. Toisella vuosipuolikkaalla kasvu oli maakunnan parasta: 19,6 %.

E erityisesti Keski-Karjalassa perinteisesti vahva puutoimiala on piristynyt: puutavaran, puutuotteiden ja huonekalujen valmistuksen liikevaihto kasvoi peräti 56,8 %. Kasvuluvut ovat suuria, sillä edellisvuonna sukellettiin todella syvälle taantumamaisuuksien vaikutusten takia.

Teollisuus kokonaisuudessaan kasvatti liikevaihtoaan yli 32 prosenttia vuoden toisella vuosipuolikkaalla verrattuna vuoden 2009 vastaavaan aikaan. Puualan ohella myös metalliteollisuus (lähes 50 %) ja eritoten koneiden ja laitteiden valmistus (yli 57 %) saivat liikevaihtonsa kasvuun viime vuoden jälkipuoliskolla.

Palvelualat yhteensä kasvattivat liikevaihtoaan kymmenisen prosenttia. Rakentamisessa oli vuoden eri neljännekset olivat hyvinkin erilaisia: liikevaihto vaihteli -1,6 %:sta (heinä-lokakuu) +34,5 %:iin (tammi-maaliskuu). Koko vuotta tarkasteltaessa kasvu oli 8 % vuoteen 2009 verrattuna.

Majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihdot kasvoivat loppuvuonna lähes 5 ja 7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kaupan osalta jäätin maakunnan tasosta. Majoitus- ja ravitsemustoiminnan muutokset ovat olleet pieniä, sillä alan liikevaihto ei supistunut taantumakaan aikana.

Matkailun isot investoinnit ja uudet kohteet alkavat näkyä viime vuoden luvuissa, esimerkiksi Matkailukeskus Pajarinhovin yhteyteen avattu Vesipuisto Aquapark on lisännyt kävijöitä Kiteellä. Matkailuinvestoinnit odottavat toteutumistaan monessa yrityksessä, joten matkailuyritysten liike-

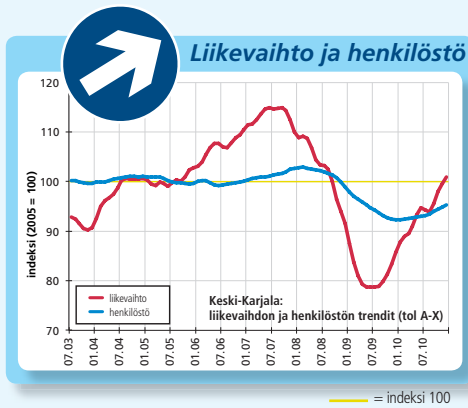
KEHITYS JOENSUUN SEUTUKUNNALLA 7.-12.2010/7.-12.2009

Liikevaihto

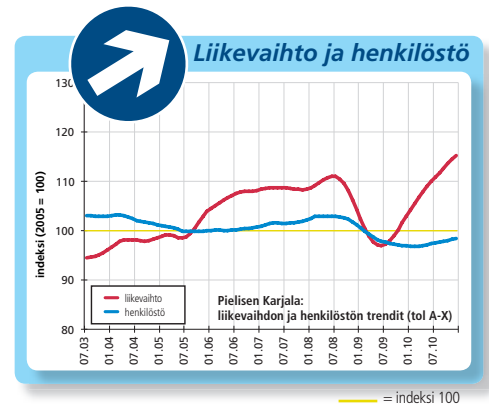
	Liikevaihto 1000 e		Muutos	
	7.-12.2010	7.-12.2009	1 000 e	%
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (tol 28)	206 863	109 003	97 859	89,8
Metalliteollisuus (tol 24-30)	390 997	255 964	135 033	52,8
Teollisuus (tol C)	840 606	601 570	239 035	39,7
Koko teollisuus (tol BCD)	946 049	690 380	255 669	37,0
Tietokoneiden ym. Valmistus (tol 26-27)	62 088	46 992	15 096	32,1
Jalostus (tol BC-DF)	1 243 072	953 657	289 416	30,3
Metallituotteiden valmistus (tol 25)	115 354	94 888	20 466	21,6
Kaikki toimialat (tol A-X)	2 418 397	2 029 971	388 426	19,1
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta ym.(tol M-N)	89 529	78 901	10 628	13,5
Koulutus sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (tol P+Q)	46 782	41 915	4 867	11,6
Terveydenhuolto: Yksityiset (tol Q)	44 082	39 900	4 182	10,5
Rakentaminen (tol F)	292 802	265 294	27 508	10,4
Kuljetus ja varastointi(tol H)	88 288	80 534	7 754	9,6
Tukku- ja vähittäiskauppa (tol G)	710 156	655 568	54 588	8,3
Majoitus ja ravitsemustoiminta (tol I)	48 847	45 314	3 533	7,8
Palvelualat yhteensä (tol G-U)	1 112 851	1 033 208	79 644	8
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (tol 33)	12 642	11 791	852	7,2
Kiinteistöalan toiminta (tol L)	28 291	26 608	1 683	6,3
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (tol 161)	49 057	47 199	1 857	3,9
Tieteellinen tutkimus ja tekninen testaus (tol 72, 712)	4 968	4 824	144	3,0
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus (tol 23)	43 399	42 653	746	1,7
Elintarviketeollisuus (tol 10-12)	60 755	59 841	914	1,5
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (tol 162+310)	30 966	31 347	-381	-1,2
Ohjelmistot ja tietopalvelutoiminta (tol 61-63)	60 391	61 459	-1 068	-1,7
Muovituotteiden valmistus (tol 222)	61 154	64 922	-3 769	-5,8

KEHITYS KESKI-KARJALASSA 7.-12.2010/7.-12.2009

Koneiden ja laitteiden valmistus (tol 26-27, 28)
Puutavaran valmistus (tol 162+310)
Metalliteollisuus (tol 24-30)
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (tol M-N)
Teollisuus (tol C)
Koko teollisuus (tol BCD)
Jalostus (tol BC+DF)
Metallituotteiden valmistus (tol 25)
Kaikki toimialat yhteensä (tol A-X)
Kuljetus ja varastointi (tol H)
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (tol 161)
Palvelualat yhteensä (tol G-U)
F Rakentaminen (tol F)
Majoitus- ja ravitsemustoiminta (tol I)
Tukku- ja vähittäiskauppa (tol G)
Koulutus sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (tol P+Q)

Pielisen Karjalan seutukunta

vaihdot tullevat kasvamaan lähivuosina edelleen.

Koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut on Keski-Karjalan ainoa toimiala, jonka liikevaihto säilyi erityisen vahvana myös vuonna 2009. Hyvä kehitys jatkui myös alkuvuonna 2010: liikevaihto kasvoi lähes 19 %. Sen sijaan viime vuoden loppupuolikkaalla liikevaihto supistui prosenttien verran edellisvuoden loppuun verrattuna. Viime vuoden kasvuksi summautui kuitenkin yli 8 %. Kasvu jatkuu tulevinakin vuosina, sillä uusia yksityisiä terveys- ja sosiaalipalvelualan yrityksiä on asettunut seudulle.

Taantuman hellittäminen näkyy viennin kehityksessä. Vuonna 2010 viennin liikevaihto kasvoi yli 47 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2010 keskikarjalaisten yritysten vienti suoraan romahti, joten kasvuluvut ovat vertailussa suuria.

Taantuman aikana vähennettiin tai lomautettiin seudun yrityksistä väkeä: henkilöstötyövuosien määrä väheni peräti 7,3 % vuoden 2009 aikana. Viime vuonna kasvu oli vielä hidasta, sillä toisella vuosipuolikkaalla henkilömäärä kasvoi 1,3 % edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Myös palkkasumma on kehittynyt maltillisesti: koko vuonna summa kasvoi vajaan prosentin edellisvuodesta.

Keski-Karjalan yrityksistä on alle 10 henkilöä työllistäviä pienyrityksiä yli 80 %. Pienyritysten suhdanteet noudattelevat yleistä kehitystä viime vuonna eli liikevaihdot ovat kasvaneet erityisesti viimeisellä vuosineljänneksellä. Pienyritysten osalta varsinkin rakentamisen liikevaihdot ovat kasvaneet, mikä johtuu useista eri rakennusprojekteista Keski-Karjalan alueella. Rakentamisen kasvu näkyy myös kovimpina kasvulukuina palkkasummassa.

Risto Hiltunen, toimitusjohtaja,
Keski-Karjalan Kehitysyritys Oy KETI

7.-12.2009		Liikevaihto	
Liikevaihto 1000 e		Muutos	
7.-12.2010	7.-12.2009	1 000 e	%
24 482	15 555	8 927	57,4
23 819	15 187	8 632	56,8
29 325	19 612	9 713	49,5
10 097	7 354	2 742	37,3
121 567	91 892	29 675	32,3
134 863	103 851	31 013	29,9
191 702	154 354	37 348	24,2
4 568	3 763	805	21,4
325 890	272 454	53 436	19,6
19 963	16 919	3 044	18,0
25 877	22 081	3 796	17,2
117 960	107 165	10 795	10,1
56 675	51 973	4 702	9,0
5 061	4 735	326	6,9
70 996	67 704	3 292	4,9
4 942	4 993	-51	-1,0

Nousu lamaa edeltävän tason yli

Pielisen Karjala on jo noussut lamaa edeltävän tason yli yritysten liikevaihdossa. Seutu on tällä hetkellä koko maan keskikasvuvauhdissa.

Vuoden 2010 jälkipuoliskolla yritysten liikevaihto kasvoi 12,6 %, kun vuoden alkupuoliskolla kasvu oli 10,7 %. Koko vuoden 2010 osalta kasvuksi kirjautuikin 11,5 %. Henkilöstömäärä nousi 0,9 % ja palkkasumma kasvoi 1,8 %. Vienti kasvoi 24,7 %, 15 miljoonaa euroa. Toteutunut liikevaihdon kasvu tarkoittaa rahana 40,5 miljoonaa euroa. Pielisen Karjalan kasvuvauhti on tällä hetkellä koko maan keskiarvoa ja hieman hitaampaa kuin Pohjois-Karjalassa keskimäärin. Yritykset lisäävät vielä varovaisesti henkilöstöään.

Nousu lamaa edeltävän tason yläpuolelle yritysten liikevaihdossa on monialaisen toimialarakenteen ansiota. Laman syvyys oli Pielisen Karjalassa poikkeuksellisen matala johtuen muun muassa onnistuneesta suhdannerakentamisesta sekä elintarviketeollisuuden kasvusta.

Kasvu siis kiihtyi vuoden 2010 alkupuoliskoon verrattuna. Erityisen voimakas kasvun kiihtyminen on tapahtunut puu- ja metallitoimialoilla. Koko teollisuuden kasvuksi kirjataan 23,0 %, kun vastaava luku vuoden alkupuoliskolla oli 20,2 %. Tukku- ja vähittäiskauppa piristyi selvästi kirjaten 5,2 %:n kasvun. Majoitus- ja ravitsemistoimiala kasvoi 4,8 %. Elintarviketeollisuus jatkui hyvää tasaista kasvuun kirjaten nyt 4,7 %:n kasvun.

Rakentaminen oli ainoa miinuksella oleva toimiala kirjaten 3,4 % laskun. Rakentamisen "toinen" aalto ajoittuikin Pielisen Karjalassa talvelle 2011 - 2012, jolloin on käynnissä useita julkisia rakennushankkeita. Tämä elvytyksen kakkosvaihe tarvitaankin Euroopan rahamarkkinoiden epävarmuuden pitäessä talouden käsisjarrua vielä hieman päällä. Toinen

jarruttava tekijä on jo alkanut korkojen nousu.

Pielisen Karjalan kannalta on merkille pantavaa kahden viime vuoden aikana pienyritysten hyvä kasvu, koska kahdeksana perättäisenä vuosikvartaalina se ylittää koko maan keskiarvon ja viitenä kvartaalina koko Pohjois-Karjalan maakunnan keskiarvon. Pielisen Karjalassa onkin useita uusia yrityksiä, jotka jo kolmantena toimintavuotenaan ylittävät yli puolen miljoonan euron liikevaihtoon. Tämä näkyy pienen seutukunnan kasvuluvuissa.

Puutoimialalla tapahtui ennakoitu pieni notkahdus vuonna 2010. Nyt tämän toimialan näkymät ovat hyvät, koska useat yritykset (mm. livari Mononen Oy ja Anaika Wood) ovat kasvattaneet kapasiteettiaan. Japani ja arabimaailma tarvitsevat jälleenrakennuksessaan suomalaista puupalkkia ja pylväitä. Teknologiateollisuudessa esimerkiksi JOP-TEK Oy:n tilauskanta on myös historiallisen suuri. Metallitoimialalle mahtuu vielä kasvua ja on hyvä, että kasvu tapahtuu hieman muuta maata hitaammin, jotta kaikki kapasiteetti saadaan ensin täyteen käyttöön.

Tulevaisuudessa omista toimialoista jatkavat kasvuaan metalliala, puuala ja elintarvikeala. Hieman pitemmällä aikavälillä välillistä kasvua tuovat kaivannaisala ja bioenergia. Tulevaisuuden kannalta viennin lisääminen on yksi avainasia. Vieläkin useammin meidän pitää pakata matkalaukkumme ja lähteä hakemaan asiakkaita maailmalta.

Asko Saatsi, toimitusjohtaja,
Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy

KEHITYS PIELISEN KARJALASSA 7.-12.2010/7.-12.2009

Liikevaihto

	Liikevaihto 1000 e		Muutos	
	7.-12.2010	7.-12.2009	1 000 e	%
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (tol 162+310)	5 089	3 331	1 758	52,8
Koneiden ja laitteiden valmistus (tol 26-27, 28)	3 612	2 442	1 171	47,9
Metallituotteiden valmistus (tol25)	7 380	5 470	1 910	34,9
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (tol 161)	59 793	44 869	14 924	33,3
Metalliteollisuus (tol 24-30)	11 903	8 980	2 924	32,6
Teollisuus (tol C)	161 162	129 197	31 966	24,7
Koko teollisuus (tol BCD)	177 959	144 669	33 290	23,0
Jalostus (tol BC+DF)	196 434	164 498	31 935	19,4
Kaikki toimialat yhteensä (tol A-X)	361 691	321 085	40 605	12,6
Kuljetus ja varastointi (tol H)	16 712	15 362	1 350	8,8
Palvelualat yhteensä (tol G-U)	148 264	140 395	7 870	5,6
Tukku- ja vähittäiskauppa (tol G)	100 593	95 614	4 978	5,2
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (tol I)	8 957	8 550	407	4,8
Elintarviketeollisuus (tol 10-12)	11 023	10 527	496	4,7
Koulutus sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (tol P+Q)	6 821	6 588	232	3,5
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (tol M+N)	7 367	7 363	4	0,1
Rakentaminen (tol F)	18 533	19 194	-661	-3,4

Metallituotteiden valmistus (25)

Metallituotteiden toimialalla käynnistyi positiivinen kehitys helmikuussa 2010, kun toimialan liikevaihto kääntyi kasvuun. Positiivinen kehitys voimistui toisella vuosi puoliskolla edelleen. Vuoden 2010 toisen kuuden kuukauden aikana toimialan liikevaihto kasvoi 22 % vuoden 2009 toisen vuosipuoliskon tilanteeseen verrattuna.

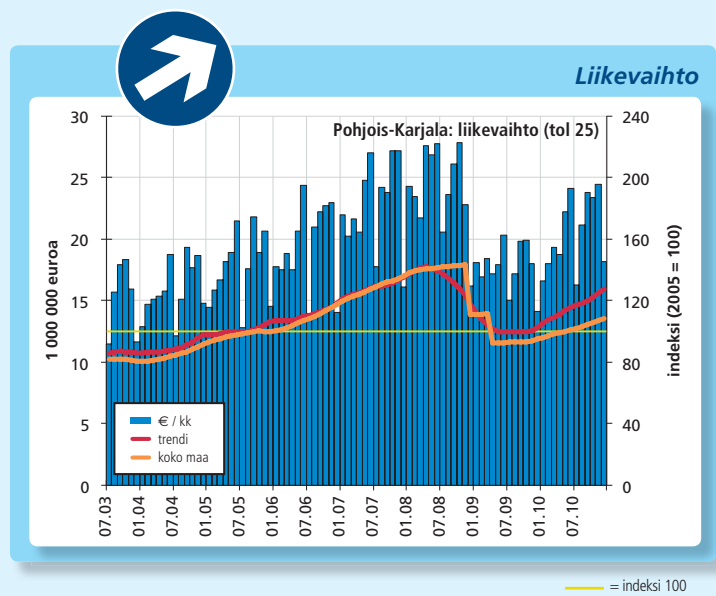
Liikevaihto vuoden 2010 toisen kuuden kuukauden aikana oli 127 miljoonaa euroa. Koko vuoden liikevaihto toimialalla oli 246 miljoonaa euroa ja kasvua edellisestä vuodesta 15,6 %. Toimialan keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto kasvoi Pohjois-Karjalassa vuoden 2010 alkupuoliskon 19 miljoonasta eurosta vuoden toisella vuosipuoliskolla 21 miljoonaa euroon kuukaudessa.

Pohjois-Karjalan kehitys oli parempaa kuin valtakunnallinen toimialankehitys. Koko maassa toimialan liikevaihto kasvoi vuoden 2010 toisen puolen vuoden aikana 15 %. Seutukunnista toimialan liikevaihto kasvoi prosenteissa eniten Pielisen Karjalassa, jossa se vielä vuoden 2010 ensimmäisellä puoliskolla oli vielä laskussa.

Pielisen Karjalassa kasvu vuoden 2010 toisen puolen vuoden aikana oli noin 35 prosenttia. Joensuussa ja Keski-Karjalassa toimialan liikevaihto kasvoi myös erittäin hyvin, yli 21 % kummallakin alueella.

Metallituotteiden valmistuksen päävolyymi on kuitenkin selkeästi Joensuun seutukunnalla, jossa liikevaihtoa kertyi 115,3 miljoonaa euroa toisella vuosipuoliskolla 2010.

Useat toimialan yrityksistä ovat maakunnan kone- ja laitevalmistustoimialan yritysten sopimusvalmistajia tai alihankkijoita, joten viimeksi mainitun toimialan kehitys heijastuu myös metallituotevalmistukseen. Teknologiateollisuus ry:n tilauskantatiedustelussa (1/2011) mukana olevat kone- ja metallituotevalmistuksen yritykset saivat uusia tilauksia 2010 loka-joulukuussa 28 % enemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla 2009 ja 31

% enemmän kuin edeltävällä vuosineljänneksellä heinä-syyskuussa. Markkinatilanne on paranemassa edelleen: toimialan liikevaihdon oletetaan paranevan selkeästi.

Metallituotteiden valmistuksen toimialalla henkilöstön määrä Pohjois-Karjalassa on ollut kasvussa

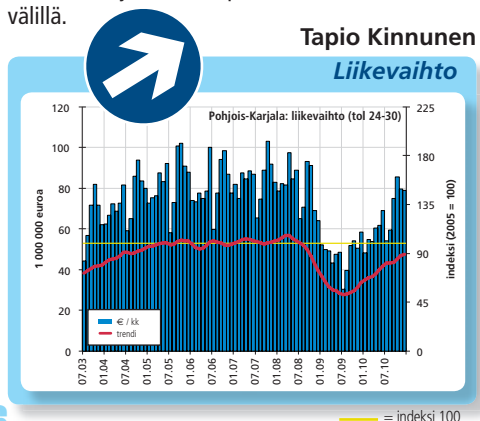
Metalliteollisuus (24-30)

Metalliteollisuuden toimialaryhmässä alan yritysten liikevaihto kasvoi erittäin voimakkaasti Pohjois-Karjalassa ensimmäisen kuukauden aikana verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2009. Kasvu oli noin 52 %.

Liikevaihto oli 433 miljoonaa euroa vuoden 2010 toisen puolen vuoden aikana. Vuoden 2009 toimialan liikevaihto oli 513 miljoonaa euroa. Vuonna 2010 se ylittyi selkeästi. Koko vuoden liikevaihto Pohjois-Karjalassa ylitti 780 miljoonaa euroa.

Toimialan vienti jatkoi kasvua vuonna 2010. Viennin ensimmäisen puolen vuoden lukemat (123 Meur) ja teknologiateollisuudesta esitetyt arviot tilausten lisääntymisestä ennakoivat, että toimialan vienti ylittää vuoden 2009 viennin arvon (201,7 Meur). Näin myös tapahtui, sillä vuoden 2010 kokonaisvienti toimialalla oli miltei 326 miljoonaa euroa. Vuoden 2010 ensimmäisen puolen vuoden viennin arvo oli miltei 30 % suurempi kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2009. Toisen vuosipuoliskon viennin kasvu oli tätäkin suurempi 62,2 %.

Teknologiateollisuus ry on katsauksessaan 1/2011 ennakoit viime kuukausien tilauskehityksen perusteella yritysten liikevaihdon edelleen kasvavan vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla. Liikevaihdon kehityksessä seutukuntien välillä oli edelleen eroja. Kehitys oli kuitenkin kaikilla seutukunnilla erittäin hyvä. Kasvuprosentit olivat 35 - 52 % välillä.

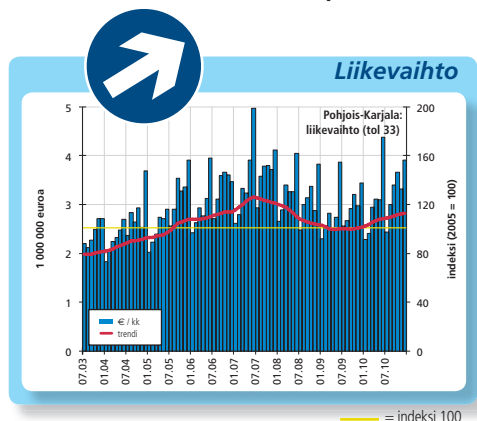
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (33)

Koneiden ja laitteiden huollon ja asennuksen toimialalla vuoden 2010 toisella vuosipuoliskolla liikevaihto kasvoi 10,9 % verrattuna vuoden 2009 toisen vuosipuoliskon arvoihin. Positiivinen kehitys jatkui toimialalla, kun vuoden ensimmäisellä puoliskollakin kasvu oli 8,6 %:n luokkaa.

Vuoden 2010 toisen puolivuotisjakson liikevaihto toimialalla oli noin 19,7 miljoonaa euroa. Seutukunnittain toimialan liikevaihdon kehityksestä oli tietoja vain Joensuun seutukunnan osalta. Joensuun seutukunnassa liikevaihto nousi vuoden 2010 toisella puoliskolla 7,2 %. Toimialan koko vuoden liikevaihtotaso oli viime vuonna 9,8 % suurempi kuin vuonna 2009.

Koko maassa toimialan liikevaihdon kehitys oli myös positiivinen vuoden 2010 toisella vuosipuoliskolla. Kasvu oli samaa luokkaa kuin Pohjois-Karjalassa, noin 10 %.

Tulevana vuonna toimialalle voi ennakoita edelleen kasvua, kun kone ja metalliteollisuuden tilaukset ovat erittäin hyvällä tasolla maakunnassa. Koko metalli- ja metsäteollisuuden tuotannolle ennustetaan positiivista vuotta, joten vuoden 2011 ensimmäisen puolen vuoden liikevaihtotaso nousee selvästi vuoden 2010 tasosta.

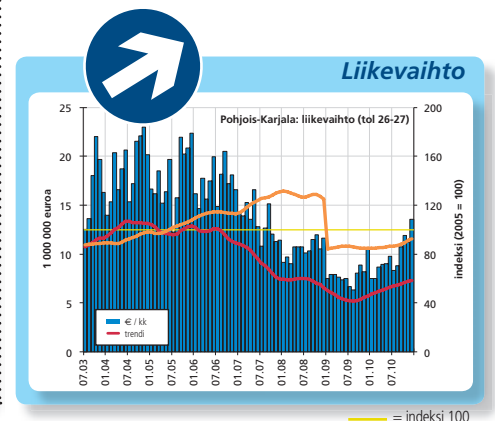

Sähkötekniisten tuotteiden valmistus (26-27)

Sähkötekniisten tuotteiden valmistuksen liikevaihto putosi Pohjois-Karjalassa pahimmillaan alle 40 %:iin ennätysvuosista 2004 - 2005. Liikevaihto supistui 4 vuotta, kunnes kääntyi kasvuun aivan loppuvuodesta 2009. Liikevaihdon kasvuvauhti on voimistunut yhä ja loppuvuoden 2010 luvut olivat lähes kolmanneksen korkeampia verrattuna edellisen vuoden vastaavaan periodiin. Toki kasvuluville löytyy selitystä vielä vuoden 2009 loppupuoliskon yleistoloudellisesta taantumasta johtuvasta liikevaihdon alhaisesta tasosta.

Takana on yksi maan suurimmista alueellisista äkillisistä tuotannon alasajoista, mikä oli yksi merkittävä osa valtakunnallisessa toimialan rakennemuutoksessa. Nykyinen tuotanto on palannut noin 13 miljoonaan euroon/kk, ja selkeä elpyminen jatkuu jo kolmatta tarkastelukautta.

Alan yritysten lukumäärä on pudonnut huippuvuosista yli kolmanneksella, mutta näyttää vakiintuneen noin 20:een. Toimialan tuotanto tapahtuu Joensuun seudulla, joten Pielisen Karjalasta ja Keski-Karjalasta ei ole vastaavia tietoja saatavilla. Joensuun seudun ulkopuoliseksi tuotannoksi voidaan

Tapio Kinnunen

vuoden 2003 laskun jälkeen vuoteen 2008 saakka. Vuoden 2008 aikana henkilöstön määrä oli huijussaan ja sen jälkeen kehitys on ollut negatiivista. Vuoden 2010 ensimmäisen puolivuotisjakson aikana henkilöstön määrä on laskenut toimialalla 11 % verrattuna aikaisemman vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Toisella puoliskolla henkilömäärä on kasvanut yli 10 % vuoden 2009 vastaavaan jaksoon verrattuna.

Vienti metallituotteiden valmistuksessa Pohjois-Karjalassa kasvoi vuoden 2010 ensimmäisen puolen vuoden aikana noin 5 % verrattuna vuoden takaiseen jaksoon. Positiivinen kehitys viennissä jatkui toisella vuosipuoliskolla. Kasvu kertyi yli 9 % vuoden 2009 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuoden 2009 kokonaisviennin määrä ylittyi vuonna 2010 ollen 71 miljoonaa euroa.

Toimialan vahvana säilyminen edellyttää yritysten omien tuotteiden kehittämiseen lisääntyvää panostamista. Omien tuotteiden kansainvälisen myynnin ja markkinoinnin kehittäminen sekä verkostomaisen toiminnan edelleen laajentaminen on toimialan yrityksille tärkeää.

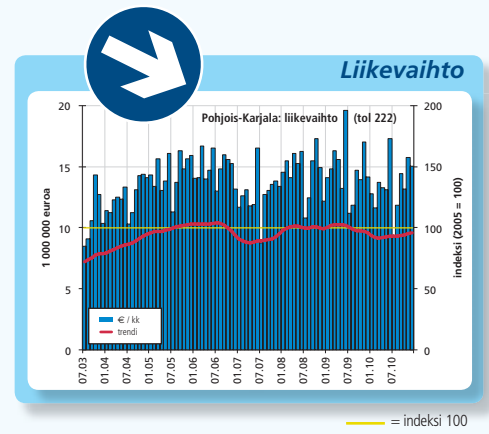
Tapio Kinnunen

Muovituotteiden valmistus (222)

Muovituotteiden valmistuksen liikevaihto yltää vuositasolla 160 miljoonaan euroon, mikä tarkoittaa 6,5 % koko teollisuuden liikevaihdosta. Yrityksiä on 26, toimipaikkoja pari enemmän. Vientiä yrityksistä harjoittaa 12 kpl ja viennin osuus liikevaihdosta oli 55 %.

Tuotannon arvo kasvoi tasaisesti vuodesta 2003 ja vielä vuonna 2009, kunnes kääntyi yllättäen selvähkön laskuun laskuun alkuvuodesta 2010, -12 %. Negatiivinen kehitys on jatkunut myös loppuvuodesta 2010 ja koko Pohjois-Karjalaa enemmän Joensuun seudulla.

Joensuun seudun osuus kokonaistuotannosta on 75 %. Kasvu on ollut vientivetoista ja jokseenkin tasaista. Vienti on kolminkertaistunut 10 vuodessa ja kasvu oli merkittävää vielä vuonna 2009, kunnes kehitys kääntyi alavireiseksi alkuvuodesta 2010 jatkuen alavireisenä loppuvuodesta. Vientituotteet edustavat pitkälti hi-tec'iä ja meillä on yhä merkittäviä alan yrityksiä ja osaamista jopa valtakunnallisesti mitattuna.

Henkilöstön määrä, vajaat 700, kasvoi loppusyksyyn 2008, mutta kääntyi sitten laskuun, kunnes kehitys kääntyi plussan puolelle, 2/10 +2 % ja peräti +8 % 4. kvartaalilla 2010.

Erkki Rönkkö

Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (28)

estimoida vuositasolla alle 10 miljoonaa euroa.

Henkilöstön määrän trendi on kääntynyt nousuun verrattuna vuoden takaiseen vasta nyt +13,7 %, mutta lievää positiivista kehitystä on tulkittavissa kuukausittaisesta indeksikehityksestä helmikuusta 2010 lähtien.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden rakennemuutos ajoittui vuosille 2002 - 2006. Suomessa ollutta tuotantoa on siirretty lähelle markkinoita ja/tai halvempien työvoimakustannusten alueille. Massatuotanto on jättänyt Suomen ja nykyisyys on pienivolyymisen teollisuuselektronikan varassa. Vientintensiivisen toimialan taaksejäneet ongelmat johtuivat globaalista pienentyneestä kysynnästä. Toimialan vienti Pohjois-Karjalasta on lähinnä välillistä eli tapahtuu päähankkijan kautta integroituna sen tuotteisiin. Entistä näkyvämpi rooli on tullut sähköteknisen teollisuudelle aiemman tietoliikennevälineiden valmistuksen kustannuksella.

Erkki Rönkkö

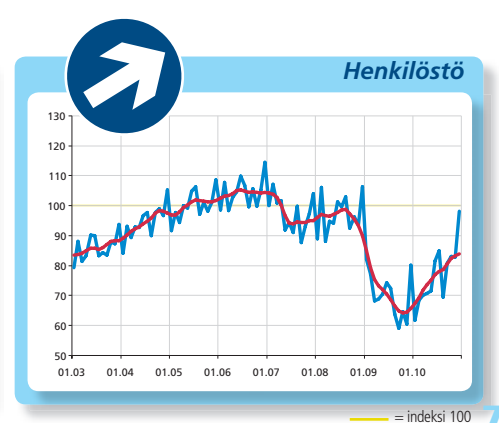
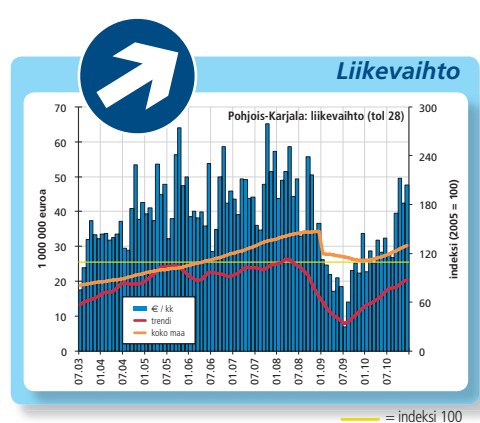
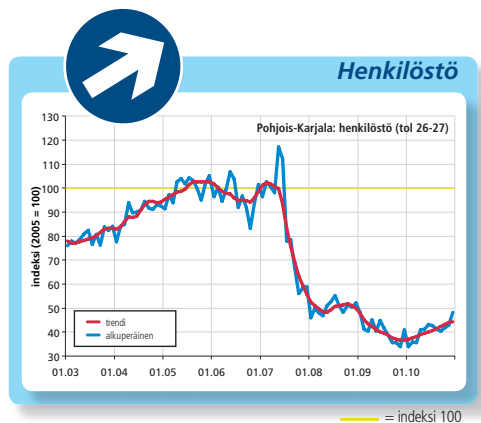
Muiden koneiden ja laitteiden valmistuksen toimialalla liikevaihdon kehitys oli todella voimakasta vuoden 2010 toisella vuosipuoliskolla. Liikevaihto kasvoi yli 86 % vuoden 2009 vastaavaan ajankohtaan nähden.

Kone- ja laitevalmistuksen liikevaihto kasvoi yli 233,5 miljoonaan euroon Pohjois-Karjalassa. Toimialan liikevaihdon kehitys on ollut todella hyvää saavuttaen lähes ennen taantumaa vuoden 2008 ensimmäisen puolen vuoden liikevaihtotason, joka oli 296 miljoonaa euroa.

Toimialan kehitys Pohjois-Karjalassa kulki selkeästi positiivisemmin verrattuna valtakunnalliseen kehitykseen. Sen kasvu oli valtakunnallisesti toisella vuosipuoliskolla 2010 vain 12 %. Vientimarkkinoiden toipuminen taantumasta käynnistyi osalle yrityksistä jo vuoden 2010 toisella neljänneksellä ja toipuminen on vauhdittanut toisella vuosipuoliskolla entisestään. Tilanne yrityksissä ei ole kuitenkaan valtakunnallisesti yhtenäinen ja maailmantaloudessa on edelleen epävarmuutta. Vuodelle 2011 odotetaan toimialalle edelleen kasvua.

Alan toimipaikkojen lukumäärä Pohjois-Karjalassa on säilynyt ennallaan ollen noin 40. Pohjois-Karjalassa koneiden ja laitteiden valmistuksen toimialan henkilöstön määrä on kääntynyt selkeään kasvuun 2010 toisella vuosipuoliskolla. Kasvu on yli 25 %. Vuoden 2011 aikana henkilöstön kehitys jatkuu positiivisena toimialan liikevaihdon kasvaessa.

Tapio Kinnunen

Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (161)

Vuoden 2010 jälkimmäisellä puoliskolla toimialan liikevaihto nousi 134 miljoonaan euroon, kun edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona liikevaihtoa kertyi 114,1 miljoonaa euroa, nousua oli reipas 17,5 %.

Edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna toimialan vienti nousi 78,1 miljoonaan euroon, nousua 25,5 %. Toimialan henkilömäärä nousi ajanjaksolla 5,3 %.

Vuoden 2009 syksyllä alkanut sahateollisuuden voimakas kasvu jatkui edelleen. Tosin vuoden 2010 loppupuoliskolla kasvu on hieman tasaantunut. Vuoden 2007 alkupuoliskoon verrattuna liikevaihto on 57,9 miljoonaa euroa pienempi kuin viimevuoden jälkimmäisellä puoliskolla.

Pohjois-Karjalan tilanne ei ole mitenkään poikkeuksellinen muuhun maahan verrattuna. Mänty- ja

kuusitukin hinta on ollut hienoisessa laskussa syksyn aikana. Tosin viimevuonna havutukkien hinnat nousivat keskimäärin 18 %. Vuoden 2009 lopussa kantohinnat olivat 52 euron kuutiohintatasolla, 2010 huhtikuussa 54 euroa, joten kantohoitojen kehitys näyttäisi olevan hienoisessa kasvussa.

Sahatavaran vienti on kasvussa, joskin vientiä leimaa epävarmuus. Epävarmuutta tuovat lähinnä Pohjois-Afrikan levottomuudet, Etelä-Euroopan taloustilanne, sekä Japanin luonnonmullistukset. Sahatavaran vientihinnat nousivat keskimäärin 16 %. Vuoden 2010 jälkimmäisellä puoliskolla havupuusahatavan kuutiohintana oli noin 200 euroa kuutiolta.

Metlan arvion mukaan sahatavaran kysynnän uskotaan kasvavan sekä kotimaassa että vientimarkkinoilla. Suomen sahatavaran viennistä puolet menee Eurooppaan, jossa suurin yksittäinen maa oli Ranska. Vientimarkkinoilla kilpailu on kovaa, sillä

lähimmän kilpailija maan Ruotsin lisäksi tuotantoon ovat lisänneet Saksa, Tšekki ja Venäjä. Suomen viennistä 2010 lähes kolmannes meni Pohjois-Afrikkaan, tärkein kohdema oli Egypti. Alkuvuonna 2011 vienti Egyptiin pysähtyi ainakin hetkellisesti lähes kokonaan.

Valtakunnan tasolla vuonna 2010 Suomessa tuotettiin 9,4 miljoonaa kuutiota havusahatavaraa, mikä oli 17 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2011 sahausennuste lienee jonkin verran pienempi johtuen viennin epävarmuudesta.

Toimialan kasvu jatkunee mallittilaisena kotimaan kasvavasta rakentamisesta johtuen.

Tapani Mikkonen

Puutavaran valmistus (162 + 310)

Vuoden 2010 jälkimmäisellä puoliskolla toimialojen liikevaihto nousi 17,4 % päättyen 58,9 miljoonaan euroon. Vuoden 2009 loppupuoliskolla liikevaihto oli 50,2 miljoonaa euroa. Toimialojen vienti nousi 26,3 miljoonaan euroon, kun se loppuvuonna 2009 oli 21,5 miljoonaa euroa. Nousua kertyi peräti 22,4 %. Henkilöstömäärä laski samalla ajanjaksolla 3,7 %.

Pohjois-Karjalassa merkittävimmät toimialat ovat puulevyjen valmistus, rakennuspuusepäntuotteiden valmistus, kalusteiden valmistus ja puuelementti- sekä valmistalojen tuotanto. Puutuotteiden kysyntä on pääosin kytköksissä rakentamisen kehittymiseen. Kotimaassa asuntorakentaminen toipui taantumasta huomattavasti ennakoitua nopeammin ja rakentamisen arvioidaan jatkuvan vilkkaana. Rakentamisessa tarvittavien myös jalostetumpien puutuotteiden kysyntä kasvaa vuoden 2011 aikana.

Viennin osuus on ollut vuoden 2010 jälkimmäisellä puoliskolla 22,4 % kasvussa. Etelä-Euroopan taloustaantumasta, sekä Pohjois-Afrikan levottomuudet ja Japanin luonnon mullistukset ovat heikentäneet alkuvuoden vientiä.

Tulevaisuudessa vientiä kasvattaa Japanin maanjärjestyksen jälleerakentaminen, kasvun uskotaan ajoittuvan loppuvuoteen 2011.

Tapani Mikkonen

Kivien leikkaaminen, muotoilu ja viimeistely (237)

Pohjois-Karjalassa kivituoiteiden valmistus on liikevaihdolla mitattuna ylivoimaisesti suurinta Suomen maakunnista.

Vuoden 2009 tietojen perusteella pohjoiskarjalaisten kivituoiteiden valmistajien liikevaihto oli puolitoista kertaa suurempi kuin seuraavana tulevana Varsinais-Suomen. Yli 30 % koko maan kivituoiteiden valmistuksen liikevaihdosta syntyy Pohjois-Karjalassa.

Kiviteollisuuden liikevaihto supistui viimevuoden jälkimmäisellä puoliskolla 2,4 % verrattuna edeltävän vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Vuoden 2010 aikana kiviteollisuuden liikevaihto laski 0,5 % vuoden 2009 tasosta, jolloin toimialan liikevaihdosta hävisi lähes neljännes.

Kivien leikkaamisen ym. liikevaihto on pysytellyt kaksi vuotta noin 50 miljoonan euron tasolla, kun se vielä vuonna 2008 oli lähes 70 miljoonaa euroa. Johtavien vuolukiviyriytysten keskittyessä yhä vahvemmin ydinliiketoimintoihinsa näyttää liikevaihto asettuvan alhaisemmalle tasolle lähivuosiksi.

Kivien leikkaamisen, muotoilun ja viimeistelyn toimialan viennin arvo oli noin 22,5 miljoonaa euroa vuonna 2010. Viennin arvo on nyt laskenut kaksi vuotta ja 2008 tasosta on hävinnyt 28 %. Vuolukiviteollisuuden vienti on vakaata perinteisillä vientialueilla Pohjoismaissa, Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Suurta kasvua ei ole odotettavissa.

Kivituoiteiden valmistusta harjoittavien yritysten määrä on vakiintunut noin 20:een koko maakunnan tasolla. Kivialan yrityskannan pienyydestä johtuen ei seutukuntakohtaisia liikevaihdon kehitystietoja ole saatavilla.

Petri Lempiäinen

Rakentaminen (F)

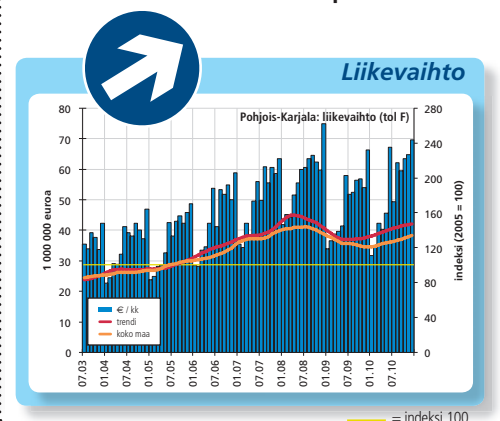
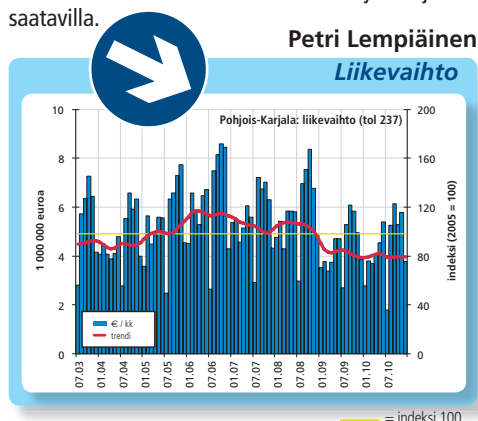
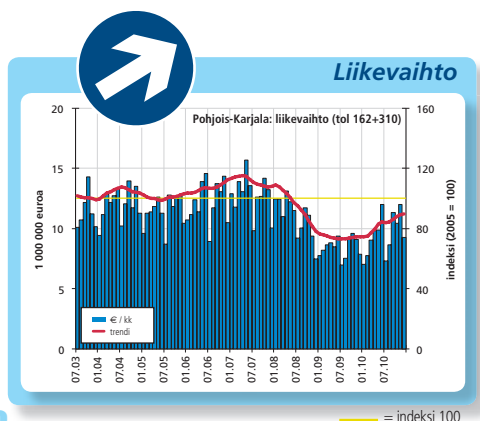
Vuoden 2010 toisella vuosipuoliskolla rakentamisen liikevaihto oli 368,5 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi 9,2 %, kun edellisen vuoden vastaavana ajankohtana liikevaihto oli 337,5 miljoonaa euroa. Heinä- joulukuun aikana toimialan henkilömäärä kasvoi 2,8 %.

Pohjois-Karjalassa useamman vuoden jatkunut rakentamisen kasvu taittui vuonna 2009 noin 14 % laskuun, mutta kääntyi vuoden 2010 alkupuolella takaisin kasvuun. Kasvu oli heinäkuuta lukuun ottamatta jatkuvaa toukokuusta joulukuuhun vuonna 2010. Koko vuoden liikevaihto vuonna 2010 kasvoi 2,2 % verrattuna vuoden 2009 liikevaihtotasoon. Koko vuoden liikevaihto vuonna 2010 oli 598,7 miljoonaa euroa.

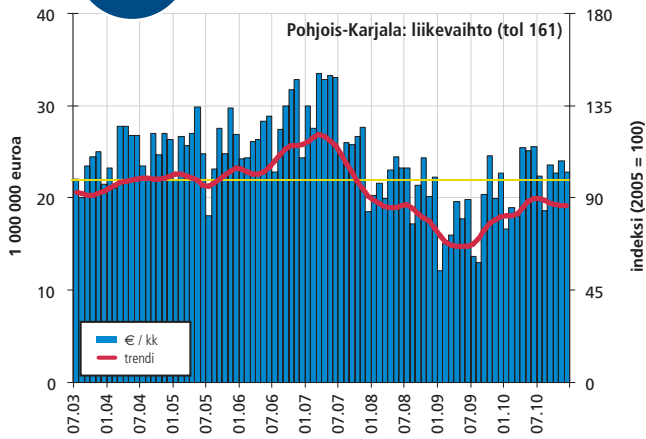
Maakunnan rakentamisen nopea kääntymisen kasvuun selittynee lähinnä yleisellä asuinrakentamisen elpymisellä edellisuuden notkahduksen jälkeen sekä yksittäisten infrarakentamishankkeiden aloituksilla. Rakennusteollisuuden suhdannekatsauksessa (10/2010) vuonna 2011 Suomessa asuntoaloitusten määrä voi olla 30.500 kappaletta, kun 2010 asuntoaloituksia oli 31.000.

Rakennusteollisuus ennustaa rakentamisen kasvavan tänä vuona viisi prosenttia, eli samaan tahtiin kuin viime vuonna. Asuntotuotanto kasvaa edelleen, mutta toimitilarakentamisen määrä jää vielä alle normaalitason. Maa- ja vesirakentaminen supistuu vielä tänä vuonna.

Tapio Kinnunen

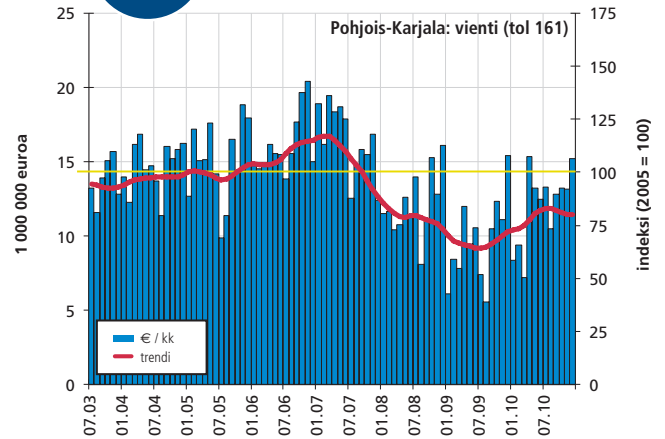

Liikevaihto

= indeksi 100

Vienti

= indeksi 100

Kuljetus (H)

Kuljetus ja varastointi (=terminaali- ja pysäköintipalvelut, lastinkäsittely) on kehittynyt pitemmällä aikavälillä koko maan keskiarvoa heikemmin. 2005 - 2008 kehitys oli suotuisaa, 4,5-7 % vuosittain, kunnes kääntyi tuntuvaan laskuun vuonna 2009. Tarkempi kuva on se, että loppuvuoden 2009 luku oli selvästi parempi kuin alkuvuoden luku.

Liikevaihdon kehitys kääntyi selvästi kasvuun alkuvuodesta 2010: +6,5 % 1-3/2010 ja +16 % 4-6/2010 eli yli 10 % verrattuna vuoden 2009 alkupuoliskoon. Kasvuvauhti kiihtyi 6/2010: kesäkuun 2010 kasvuluvut verrattuna kesäkuuhun 2009 Joensuun talousalueella +20 %, Keski-Karjalassa +35 % ja Pielisen karjalassa +10 %. Suotuisa kehitys jatkuu koko loppuvuoden 2010.

Ala on varsin merkittävä 250 miljoonan euron vuosiliikevaihdollaan ja myötäilee hyvin koko teollisuuden kehitystä. Alalla toimii Pohjois-Karjalassa vajaat 700 yritystä. Liikevaihdosta Joensuun seutukunnan osuus on 70 %, Pielisen Karjalan 13 % ja Keski-Karjalan 17 %.

Henkilöstömäärän kehitys oli negatiivista viimeiset 2 vuotta, mutta kääntyi nousuun loppuvuodesta 2010,+4 %.

Elintarviketeollisuus (10-12)

Elintarvikeala jatkoi maltillisen positiivista kehitystään. Vuoden 2010 jälkipuoliskon liikevaihdon kasvu oli 2,8 %. Luku on maakunnan vauhdikkaimpiin sektoreihin verrattuna matala, mutta on otettava huomioon, että elintarvikealan laman aikaisen huonoimman vuosipuolikkaan laskuprosenttikin oli vain 3,5 %.

Pohjois-Karjalan elintarvikealan yritykset jakautuvat muutamaan suureen ja kansainväliseen yritykseen sekä lukuisiin paikallistasolla toimiviin pk-yrityksiin. Yhteensä elintarvikkeiden valmistusta harjoittavia yrityksiä oli viime vuonna 138 ja ne työllistivät 952 henkilöä. Pääosa on yhden tai muutaman hengen yrityksiä.

Valtaosa elintarvikejalostuksen liikevaihdosta muodostuu maitotaloustuotteiden valmistuksesta. Muita merkittäviä elintarvikealan yrityksiä maakunnassa löytyy leipomosektorilta ja lihanjalostuksesta. Huomattakoon, että leipomotuotteita valmistaa lähes 50 yritystä.

Alueittaisesti Joensuun seutukunnan kasvu jäi 1,5 %. Joensuun seutukunta on toki absoluuttisena lukuna eri sarjaa kuin muut seutukunnat, sillä lähes 80 % alan liikevaihdosta tulee Joensuun seudulta. Pielisen Karjalassa liikevaihto jatkoi vakaata

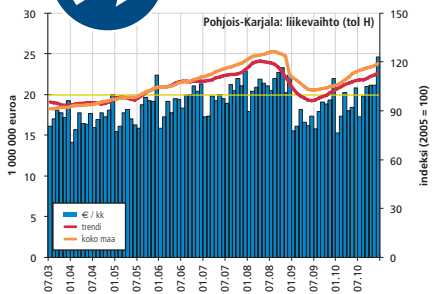
kasvuun. Vuoden loppupuolella kasvu oli 4,7 %, kun vuoden alku menttiin 5 % kasvutahtia. Keski-Karjalan erillislukuja ei ole tilastoitu.

Elintarvikkeiden valmistuksen liikevaihto vuoden loppupuolella oli noin 78 miljoonaa euroa. Kasvu edellisvuoden vastaavasta ajasta oli lähes kaksi miljoonaa euroa. Alan kehitys on nurinkurista, sillä kohtuullisesta liikevaihdon kehityksestä huolimatta alan henkilöstöä on loppuvuonna vähennetty 0,7 %. On odotettavaa, että mm. suuret teurastamoinvestoinnit heijastuvat positiivisesti jo seuraavaan tilastokatsaukseen.

Rauno Jussila

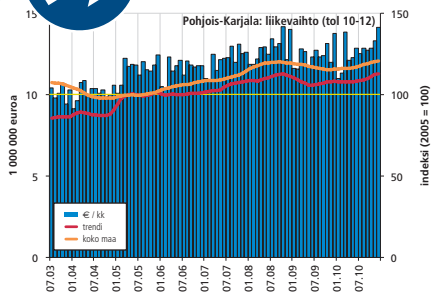
Erkki Rönkkö

Liikevaihto

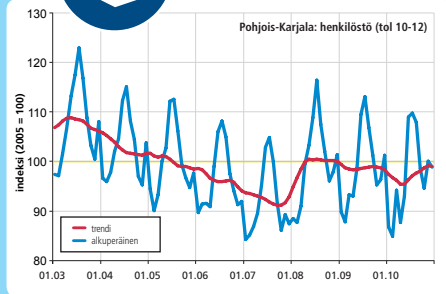
= indeksi 100

Liikevaihto

= indeksi 100

Henkilöstö

= indeksi 100

Myynti Venäjälle lisääntyy jatkuvasti

Konealan erikoisliike Jokikone Oy:llä on hyviä kokemuksia kaupan tekemisestä venäläisten kanssa. Koneiden myyminen Venäjälle alkoi heti, kun itäraja avautui. Tällä hetkellä Venäjän kauppa on hurjassa kasvussa.

Jokikone Oy:n toimitusjohtaja Marko Halonen tietää, että venäläiset asiakkaat ovat intohimoisia kalastajia.

Jokikone Oy:n myynti EU:n ulkopuolelle, käytännössä siis Venäjälle, on jatkuvasti lisääntynyt. Viime tilikaudella kasvua oli 54 prosenttia. Viiden viimeisen kuukauden luvut osoittavat kasvun olevan lähes 220 prosenttia, kasvuindeksinä puhuttuna noin 300.

– Helmikuun 2011 liikevaihdosta myynti Venäjälle näyttäisi olevan jopa kymmenen prosentin luokkaa, paljastaa toimitusjohtaja **Marko Halonen**.

Kasvuun vaikuttaa muun muassa lisääntynyt näkyvyys Venäjällä. Jokikoneella oli syksyllä mainos Venäjän televisiossa ja samassa yhteydessä avattiin venäjänkieliset nettisivut.

– Tiivistimme yhteistyötä myös viiden venäjänkarjalaisen kumppanimme kanssa. Toimimme heidän tukkunaan. Olemme rajan takana hyvässä huudossa.

Jokikone aikoo jatkossakin näkyä venäläisessä mediassa. Mediainfiin on valittu tällä hetkellä tv- ja radiomainokset. Näkyvyyttä on myös mainoslehdissä.

Majoitus- ja ravitsemistoiminta (I)

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihto on kehittynyt myönteisesti koko maakunnassa ja kasvua oli koko Pohjois-Karjalassa 7,3 %. Vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä liikevaihto nousi 5,4 % ja toisella vuosineljänneksellä 6,3 % ja kolmannella jo 9,6 % . Koko maan osalta liikevaihdon kehitys oli hitaampaa. Koko vuoden liikevaihto kasvoi 2,8 %.

Koko Pohjois-Karjalan liikevaihdon yhteenlaskettu määrä oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla 63 miljoonaa euroa.

Maakunnan majoitus- ja ravitsemistoiminnan yritykset sijoittuvat pääasiassa Joensuun seudulle. Joensuun seudun vuositason kasvu oli 7,8 %, Pielisen-Karjalan seudulla liikevaihto kasvoi myös ja oli 4,8 %. Keski-Karjalan seudulla liikevaihto kääntyi kasvuun ja kasvu oli 6,9 %.

Henkilöstön määrä toimialalla kasvoi myös hieman edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna + 0,3 %.

Maakunnassa on runsaasti vuokrattavia mökkejä ja huiloita ja mökkimatkailun liikevaihto ei sisälly esitettyihin lukuihin.

Toimialan kehittäminen jatkuu yhteisesti laaditun matkailustrategian mukaisesti. Maakunnassa on vireillä ja käynnissä useita yritysten ja alueen vetovoimaa lisääviä kehittämishankkeita. Erityistä potkua odotetaan sähköisestä liiketoiminnasta, jota on maakunnassa kehitetty usean vuoden aikana.

Seija Varis

Kiinteistöalan toiminta (L)

Kiinteistöalan toiminta -pääluokkaan kuuluu kiinteistöjen myynti ja osto, kiinteistöjen vuokraus sekä muut kiinteistöpalvelut, kuten kiinteistöjen johtaminen, arviointi sekä isännöinti.

Kiinteistöala on osa kiinteistöklusteria, jolle ominaista ovat suuret pääomavirrat. Suomen reaalisesta kansallisuusomaisuudesta rakennukset ja rakennettu ympäristö muodostavat valtaosan.

Kiinteistöalalla taantuma on ohitettu ja liikevaihto kääntyi kasvuun. Koko alkuvuoden liikevaihto kasvoi 7,7 % edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Muutosta voidaan pitää merkittävänä; koko maan tasolla kasvu oli 3,9 %. Koko toimialan liikevaihto oli yhteensä 33 miljoonaa euroa. Toiminta on keskittynyt Joensuun seutukuntaan: seutukunnan liikevaihto on yli 80 % maakunnan koko alan liikevaihdosta. Henkilöstön määrän muutos oli - 1,8 %.

Kiinteistösiirtomarkkinoiden kaupankäynti on edelleen hiljaista: kauppiaita tehdään, mutta suuremmat kaupat ovat vielä suunnitelmassa. Asuntorakentaminen on käynnistynyt ja uusia kohteita rakennetaan ja suunnitellaan, toimitilamarkkinoiden vilkastumista sen sijaan vielä odotellaan.

Alan haaste on tuottavuuden parantaminen ja siinä on jossain määrin onnistuttu, sillä loppuvuoden reipas kasvu ja henkilöstön vähentyminen ei ole muutoin mahdollista. Alan kehittymistä suuntaa ns. elinkaarimalli, joka tarkoittaa kiinteistön hoito- kunnossapitotehtävien lisäämistä samaan sopimuskonaisuuteen suunnittelun ja rakentamisen kanssa. Kokonaisuutta voidaan täydentää käyttäjäpalveluilla kuten aula-, vartiointi- ja ravintolapalveluilla tai postin jakelulla tilaajan niin halutessa.

Seija Varis

Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (G)

Pääluokka jakautuu kolmeen osaan: ovat tukku- ja vähittäiskauppa sekä moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus. Tämän toimialan kehitys kuvaa paitsi kulutustavaroiden, myös teollisuuden raaka-aineiden ja investointihyödykkeiden kysyntää.

Erityispiirre maakunnan kaupassa on taxfree-myynti. Joensuun taxfree-myyntin kasvu on valtakunnan ripeintä. Ylivoimaisesti eniten verovapaita tuotteita ostavat venäläiset. Eniten taxfree-kaupasta hyötyvät vaatekaupat, tavaratalot sekä päivittäistavara-kaupat.

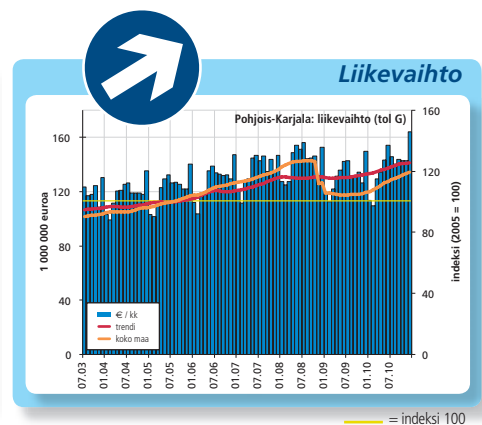
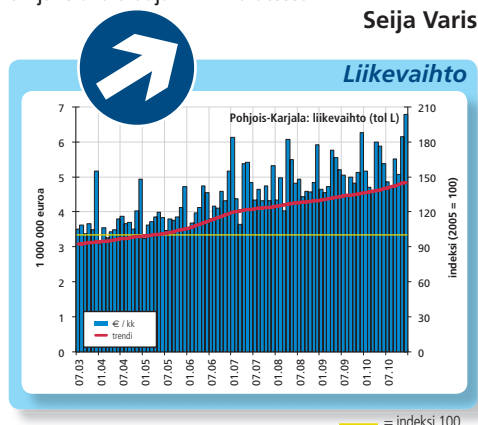
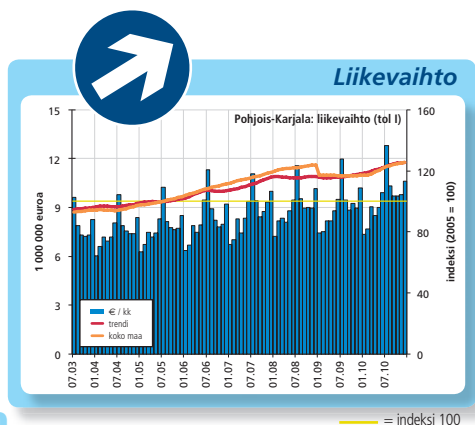
Tämän pääluokan liikevaihto koko Pohjois-Karjalassa kasvoi reippaasti edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna ja kasvu oli 7,7 %. Viimeisellä vuosineljänneksellä kasvua oli 9 %. Vuositasolla tarkasteltuna liikevaihto kasvoi 5,4 % vuoden 2009 liikevaihtoon nähden. Koko maan tasolla liikevaihdon myönteinen kehitys oli hieman nopeampaa, 8,7 %.

Joensuun seudulla tämän pääluokan liikevaihdon kasvu oli tarkastelujaksolla 8,3 %, Keski-Karjalan seudulla kasvua oli 4,9 % ja Pielisen-Karjalan seudulla 5,2 %.

Toimialan liikevaihto yhteensä koko maakunnassa oli tarkastelujaksolla 710 miljoonaa euroa.

Henkilöstön määrä laski. Henkilötyvuosien lasku oli edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna 0,9 % eli hyvin pieni.

Seija Varis

Oma tax free -järjestely

Jokikoneessa ei tehdä normaalia tax free -kauppaa, vaan yrityksessä on oma yksinkertainen ja toimiva järjestelmänsä EU:n ulkopuoliseen kauppaan.

– EU:n ulkopuolinen asiakas eli useimmiten venäläinen ostaa meiltä tuotteen aivan kuten suomalaisenkin asiakas. Kun tuote viedään pois EU:n alueelta, Suomen tulli laittaa leiman kuittiin tai kauppakirjaan. Seuraavan kerran, kun asiakas palaa saman kuitin kanssa meille, me palautamme hänelle täyden alv:n osuuden eli 23 prosenttia, selvittää Marko Halonen järjestelyä.

Venäläiselle asiakkaalle etuna on alv:n täysi palautus, Jokikoneessa systeemi puolestaan vähentää paperityötä. Miinuksena on asiakkaalta vaadittava viitseliäisyys palata uudelleen samaan liikkeeseen alv-palautusta hakemaan. Aivan jokainen Venäjälle menevä kuitti ei palaudu Jokikoneeseen.

Yksityiset terveyspalvelut (Q)

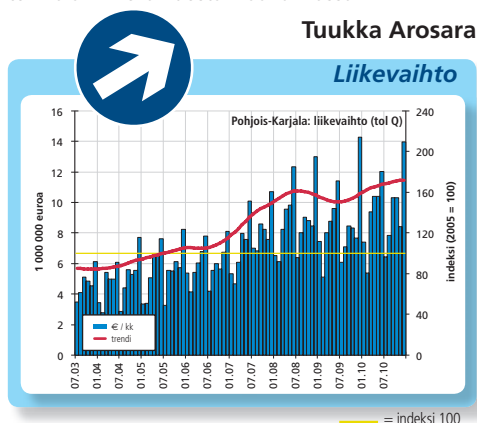
Toimipaikka- ja yritysrekisterin tietojen perusteella yksityisten terveys- ja sosiaalipalvelujen toimipaikkojen määrä ja liikevaihto ovat kasvaneet vuosina 2006 – 2009. Maakunnan 558 terveys- ja sosiaalipalvelujen (TOL Q) toimipaikassa työskenteli yli 1.500 pohjoiskarjalaista vuoden 2009 lopussa.

Yksityisten sosiaali- ja terveyden hoitopalvelujen toimialaan (TOL Q) kuuluvat terveyspalvelut (Tol 86), sosiaalihuollon laitospalvelut (Tol 87) ja sosiaalihuollon avopalvelut (Tol 88). Alatoimialoista suurin työllistäjä on sosiaalihuollon laitospalvelut (44 %) ja seuraavaksi suurin terveydenhoitopalvelut (37,5 %). Terveyspalveluissa syntyy yli puolet sosiaali- ja terveysalan yhteenlasketusta liikevaihdosta.

Yksityiset sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kehittyneet suotuisasti 2000-luvun kuluessa. Erityisen voimakasta toimialan kasvu oli vuosina 2007, 26,3 %, ja 2008, 17,2. Taantuma näkyi myös yksityisten terveyspalvelujen kohdalla ja koko vuoden 2009 liikevaihto jäi 3,8 % vuoden 2008 tasosta.

Tuoreiden suhdannetietojen perusteella toimialan liikevaihto palasi kasvu-uralle vuoden 2010 alkupuoliskolla, jolloin liikevaihto kasvoi 9,2 % edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Toimialan hyvä kehitys jatkui vuoden 2010 loppupuoliskolla ja liikevaihto kasvoi 10,3 % vuoden 2009 loppupuoliskoon verrattuna. Koko vuoden 2010 liikevaihto ylitti 112 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 9,8 % edeltävästä vuodesta.

Yksityiset sosiaali- ja terveyspalvelut ovat keskittyneet Joensuun seutukuntaan, missä syntyy yli 70 % toimialan liikevaihdosta maakunnassa.

– Usein asiakkaamme ovat kuitenkin Venäjän Karjalan alueelta eli varsin läheltä, joten Joensuussa käyminen on helppoa. Me emme myöskään ole pitäneet alv:n palauttamisella mitään takarajaa. Joskus asiakkaalla voi olla viisi tai jopa kuusi kuittia, joista hän tulee hakemaan alv:n osuutta pois.

Venekaupan kasvuun varaudutaan

Vuosi 2010 on kokonaisuutena ollut Jokikoneessa samanlainen kuin viime vuosi. Talvi oli moottori- ja kulkuneuvojen myynnin osalta historiallinen.

– Myytävät mallit yksinkertaisesti loppuivat. Myös varaosia, tarvikkeita ja huoltopalveluita on mennyt paljon. Se kertoo, että kelkat ovat olleet kovassa käytössä, toteaa toimitusjohtaja Halonen.

Kesästä 2011 Halonen odottaa hyvää Jokikoneelle. Veneiden ennakoidaan menevän kaupaksi hyvin edellisen kesän nosteessa.

Tietojenkäsittelypalvelut Televiestintä, ohjelmistot ja tietopalvelutoiminta (61-63)

Ohjelmistoihin ja tietojenkäsittelypalveluihin on liitetty televiestintä, joten liikevaihto vuositasolla on moninkertaistunut. Kokonaisuuden kasvukehitys oli tasaisen positiivista kesästä 2003 aina alkuvuoteen 2009, jolloin kehitys kääntyi negatiiviseksi.

Muutokset eivät ole suuria. Liikevaihdon ennätys saavutettiin 12/2008, jolloin liikevaihto ylsi 13 miljoonaan euroon kuukausitasolla. Nyt ollaan 10 miljoonaan euron kuukausitasolla. Loppuvuosi 2010 oli edellistä heikompi, kuten sitä edeltävä vuosipuoliskokin.

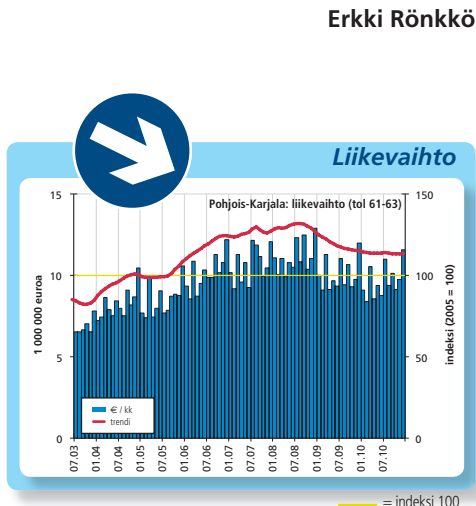
Ala on yksi globaalissa kriisissä parhaiten pärjänneistä ja näyttää siltä, että kun ei ollut selkeää notkahdusta, lamasta nousu jäi tulematta.

Henkilöstö sen sijaan on selkeähkössä kasvussa verrattuna edellisen vuoden vastaavaan periodiin, +9 %.

Pielisen Karjalan ja Keski-Karjalan kasvulukuja ei ole volyymin vähäisyyden takia saatavilla. Laskennallisesti yrityksistä on 90 % Joensuun seudulla ja liikevaihdosta yli 95 % syntyy Joensuun seudulla.

Koko maakunnan henkilöstömäärä kääntyi lievään laskuun keväällä 2009 ja taas lievään nousuun 2. kvartaalin alussa 2010. Nousuvauhti piristyi loppuvuodesta 2010 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan periodiin jopa +9 %:iin.

Kaiken kaikkiaan toimialan kehitys on ollut siedettävää, potentiaalia olisi ehkä enempiänkin.

– Kaikki muistavat, että viime kesä oli mahtava. Toivo yhtä hyvästä kesästä edesauttaa venekauppaa. Olemme varautuneet kaupan kasvuun. Ainoa mikä siihen voi vaikuttaa negatiivisesti on polttoaineteiden korkea hinta.

Tulevasta kesästä odotetaan vilkasta myös venäläisten asiakkaiden osalta.

– He ovat innokkaita veneilijöitä ja varsinkin kalastajia. Jo talvikaudella myimme paljon perämootoreita ja muutaman veneenkin. Venäläiset ostavat usein runsaasti varusteluita, 60-70 000 euron, veneitä. Suomalaisille myydään vastaavia kokonaisuuksia vain pari kertaa vuodessa.

Venäläisten ostoskäyttäytyminen on Halosen mukaan hieman muuttunut vuosien saatossa.

– Hekin osaavat nykyisin tinkiä. Ja kalavaleita kerrotaan yhtä sujuvasti kuin Suomessa, naurahtaa toimitusjohtaja.

Hallinto ja tukipalvelutoiminta (M + N)

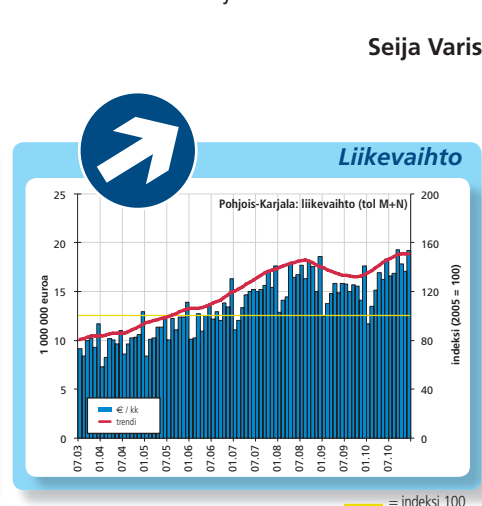
Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan, tieteellisen ja teknisen toiminnan toimialan pääluokkaan M lasketaan ammatillisesti, tieteellisesti ja teknisesti erikoistuneet toiminnat, jotka vaativat korkeatasoista osaamista ja joiden kautta palvelujen käyttäjille voidaan välittää erikoistunutta tietämystä ja taitoja.

Pääluokkaan N lasketaan lyhytkestoiset tukipalvelut, joissa ei ole niinkään kyse erikoistietämysten jakamisesta, vaan rutiiniluonteisen palvelun tuottamisesta, kuten esim. hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle (mm. palvelukeskukset), turvallisuus ja vartiointi sekä työnvälitystoiminta, työvoiman vuokraus sekä muu henkilöstön hankinta.

Toimialaluokan liikevaihto yhteensä on kasvanut muuta maata nopeammin vuodesta 2004 lähtien vuotta 2009 lukuun ottamatta.

Kasvu jatkui heinä-joulukuussa ja liikevaihto kasvoi huikeat 13,9 % edelliseen vastaavaan aikajaksoon verrattuna. Toimialan liikevaihto yhteensä oli vuoden jälkimmäisellä vuosipuoliskolla yli 100 miljoonaa euroa. Toimialan yritykset ovat keskittyneet Joensuun seudulle. Joensuun seudulla liikevaihto kasvoi 13,5 %. Keski-Karjalan seudulla tällä tarkastelujaksolla liikevaihto kasvoi 37,3 %, Pielisen Karjalan seudun liikevaihto kasvoi 0,1 %. Henkilöstön määrä kääntyi kasvuun ja lisäystä oli 3,9 %.

Hallinto- ja tukipalvelutoiminta on laaja, tärkeä ja kehitysmahdollisuuksia tarjoava sekä osaamista korostava toimiala. Toimialan kasvuluvut kuvastavat herkästi talouden kehitysvaiheita.

	Henkilöstömäärä muutos %	Liikevaihto 1000 e		Muutos	
		7.-12.2010	7.-12.2009	1 000 e	%
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (tol 28)	24,6	233 568	125 338	108 231	86,4
Metalliteollisuus (tol 24-30)		432 684	284 592	148 092	52,0
Teollisuus (tol C)	7,2	1 124 013	822 031	301 982	36,7
Koko teollisuus (tol BCD)	6,9	1 259 097	938 075	321 023	34,2
Tietokoneiden ym. Valmistus (tol 26-27)	13,7	64 580	48 774	15 805	32,4
Jalostus (tol BC+DF)	5,5	1 631 191	1 271 927	359 264	28,2
Metallituotteiden valmistus (tol 25)	10,1	127 107	104 071	23 037	22,1
Kaikki toimialat yhteensä (tol A-X)	2,3	3 106 805	2 624 119	482 686	18,4
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (tol 161)	5,3	134 051	114 101	19 950	17,5
Puutavaran valmistus (tol 162+310)	-3,7	58 994	50 231	8 762	17,4
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (tol M+N)	3,9	106 809	93 747	13 062	13,9
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (tol 33)		19 727	17 784	1 943	10,9
Kuljetus ja varastointi (tol H)	4,1	125 073	112 915	12 157	10,8
Koulutus sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (tol P+Q)		59 730	54 145	5 585	10,3
Terveydenhuolto:Yksityiset (tol Q)		57 248	51 921	5 328	10,3
Rakentaminen (tol F)	2,8	368 464	337 532	30 932	9,2
Palvelut (tol G-U)	1,0	1 379 759	1 281 381	98 378	7,7
Tukku- ja vähittäiskauppa (tol G)	-0,9	879 574	816 970	62 604	7,7
Kiinteistöalan toiminta (tol L)	-1,8	33 086	30 734	2 352	7,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (tol I)	0,3	62 964	58 687	4 278	7,3
Elintarviketeollisuus (tol 10-12)	-0,7	78 376	76 227	2 150	2,8
Tieteellinen tutkimus ja tekninen testaus (tol 72, 712)	-10,6	5 512	5 469	42	0,8
Televiestintä, Ohjelmistot ja tietopalvelutoiminta (tol 61-63)	8,9	60 945	62 043	-1 098	-1,8
Kivien leikkaaminen, muotoilu ja viimeistely (tol 237)	-12,2	28 000	28 692	-691	-2,4
Muovituotteiden valmistus (tol 222)	1,6	79 452	82 821	-3 370	-4,1

Julkaisun rahoittaja

- Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Yhteistyökumppanit

- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

- Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy

- Keski-Karjalan Kehitysytio Oy KETI

- Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy PIKES

Toimituskunta:

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Tuukka Arosara
projektipäällikkö

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Seija Varis
yritysasiantuntija

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pasi Hirvonen
EU-tiedottaja

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Rauno Jussila
viestintäsunnittelija

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Tapio Kinnunen
kansainvälistymisasiantuntija

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Seppo Tiainen
kuntakehityspäällikkö

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Tapani Mikkonen
Yritysasiantuntija

Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy
Asko Saatsi
toimitusjohtaja

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Erkki Rönkkö
johtava yritysasiantuntija

Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö
JOSEK Oy
Pekka Nuutinen
toimitusjohtaja

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Ritva Saarelainen
johtaja

Keski-Karjalan Kehitysytio Oy
Risto Hiltunen
toimitusjohtaja

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Hanna Silvennoinen
projektisuunnittelija

Katsaus on luettavissa myös Internetissä:

www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala
www.josek.fi
www.pohjois-karjala.fi
www.keti.fi
www.pikes.fi

Pohjois-Karjalan talouskatsaus 1 • 2011

Tilastoaineisto: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu
Aineistojen käsittely, taulukot ja kuvat: ELY-keskus,
Alueellinen ennakointi työkaluksi Pohjois-Karjalassa -hanke.
Graafinen suunnittelu ja taitto: Idealmainos Oy
Painatus: PunaMusta Oy
Painosmäärä: 1 500 kpl
Ilmestyminen: kaksi kertaa vuodessa

